

Slutredovisning för projektet Klimatsmarta hyresgäster i Valla torg

Projektname	Klimatsmarta hyresgäster i Valla torg
Projektägare	Stockholmskem samt Energi- och klimatenheten på Miljöförvaltningen
Avsändare/arrangör	Stockholmskem och Stockholms stad/Klimatsmarta Stockholmare
Projektledare	Helena Jönsson
Projektperiod	januari 2018 – december 2019

Projektet omfattade hyresgästerna i Stockholmskems lägenheter i Valla torg 51 – 89 och Sandfjärdsgatan 91 – 101 i Årsta.

Bakgrund och sammanfattning

Klimatsmarta hyresgäster var ett av de 12 delprojekten inom det stora EU-projektet GrowSmarter. Projektet gick ut på att informera om och engagera Stockholmskems hyresgäster i Valla torg i att minska sin energianvändning och klimatpåverkan. Projektet genomfördes av Stockholmskem i samverkan med energi- och klimatenheten på miljöförvaltningen i Stockholm stad. Där det var möjligt och relevant involverades även GrowSmarters industripartners.

Syfte

De efter renovationen återflyttande boende i Valla torg ska ha fått insikt, kunskap och motivation till att agera klimatsmart i vardagen med hjälp av de förutsättningar och hållbarhetslösningar som Stockholmskem har tillhandahållit. Vi vill väcka intresse, inspirera och skapa handlingskompetens.”

Mål

Projektet ska leda till ökad användning av de mobilitetslösningar som finns tillgängliga för de boende och därigenom bidra till minskad energianvändning och minskade utsläpp från transporter. De boende ska bli engagerade och medvetna om sina egna val och vilja pröva nya möjligheter.

Industripartners och andra samarbetspartners

Industripartners inom GrowSmarter för energi- och klimatsmarta lösningar i Valla torg var Fortum/Stockholm Exergi, Smart Living, KTH, Move About, Cykelpoolen Sverige AB, Qlocx, Move by Bike och Envac. Även Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning (vid utvalda event och aktiviteter).

Organisation och genomförare

Projektgruppen bestod av representanter från Stockholms hem och miljöförvaltningens energi- och klimatenhet.

- Helena Jönsson, projektledare, Stockholms hem
- Åsa Stenmark, Stockholms hem. Senare ersatt av Rebecka Johansson och därefter Olle Krönby.
- Emma Borggren-Franck, GrowSmarter, miljöförvaltningen, senare ersatt av Amina Agerman.
- Jon Möller, Klimatsmarta stockholmare, miljöförvaltningen.
- Sofia Andersson, Energi- och klimatrådgivningen, miljöförvaltningen, ersattes av Malin Lindstaf.

Tillkomna samarbeten: LocalLife

LocalLife är ett KTH-bolag som med hjälp av Vinnova har utvecklat en digital plattform för att stärka lokal samverkan och verka för resurseffektivitet i grannskap. KTH/LocalLife lämnade in en ansökan om att genomföra projektet ”CoEnGage - kollektivt engagemang för energi och resurshushållning”. Ansökan beviljades våren 2019 och workshops genomfördes därefter med en mindre boendegrupp i området. LocalLife fortsätter även under 2020.

Kommunikationsinsatser och kanaler

Vid föreläsningar fick de boende inbjudningar i brevlådan och anslag i portarna sattes upp. Vid Prova på-dagen affischerades även anslagstavlor i området och vi fick vara med i Stadsdelsförvaltningen Årsta-Enskede-Vantörs annons ”Hallå stockholmare” i lokaltidningar. Vid Välkommen hem-kalaset producerades även en annons i lokaltidningarna. Utöver det användes Stockholms hems och miljöförvaltningens webbplats, sociala medier och interna kanaler.

Hösten 2019 vid föreläsningar och julmingel gjordes även mejlutskick till alla boende (som det fanns mejladresser till) inför föreläsningarna med inbjudna. Efter föreläsningarna skickades uppföljningsmejl ut till alla (även till de som inte deltog) med dokumentation från det som hade tagits upp på föreläsningarna och information och tips om var man kunde hitta mer, så att fler än de som var där kan ta del av materialet. Detta efterfrågades av de boende.

Övergripande om finansiering av projektet

Ca 58 000 Euro från GrowSmarter, WP4 på Stockholms hems budget. Det mesta användes till att anställa projektledaren. Det fanns även en post för ”citizen engagement” i Stockholms hems och miljöförvaltningens budget för GrowSmarter. De användes till evenemang och föreläsningar och kommunikationsinsatser kring dessa.

Projektets aktiviteter och evenemang

Prova på-dag: demoevent för mobilitetslösningar 18/4 2018

Eventet hade fokus på att informera om mobilitetslösningarna i GrowSmarter för att locka intresse och inspirera i ett positivt sammanhang och för att ge hyresgästerna en chans att testa alla klimatsmarta lösningar. Eventet invigdes av Stockholms hems styrelseordförande Kadir Kasirga.

Stockholms hem, miljöförvaltningen/Klimatsmarta Stockholmare, KTH och samtliga industripartners deltog under dagen (Envac, Fortum/Stockholm Exergi, Cykelpoolen, MOVEBYBiKE, Move About, Qloxx). Ett viktigt syfte var också att de anställda på Stockholms hem fanns tillgängliga för de boende.

Alla partners hade en egen station där de fick visa upp och informera om sin klimatsmarta lösning. Vid varje station fanns en fråga att besvara om respektive lösning. Deltagarna gick runt till alla stationer och fyllde i en tipslapp med svaren. Fem vinnare som hade alla rätt i tävlingen utsågs. Många besökare stannade en längre stund, gick runt och tittade och testade tjänsterna och pratade med partners.

Boendeundersökning, målgruppsanalys

I juni 2018 fick projektet förstärkning av sex sommarjobbare för att utföra en boendeundersökning. Undersökningen genomfördes via intervjuer på telefon eller vid dörren för att få reda på mer om de boende: t ex sammansättning av målgruppen/demografi, vilken typ av aktiviteter de önskade, vilka ämnen och teman de ville att vi tog upp, förkunskaper i miljöfrågor och hur de helst ville få information. Resultatet av det fick styra fortsatt kommunikation och val av aktiviteter.

Inspirationsföreläsningar under tre säsonger

13 inspirationsföreläsningar hölls under hösten 2018 - hösten 2019. Alla hyresgäster bjöds in, både återflyttade och evakuerade. Temana skulle följa GrowSmarters lösningar, men anpassades också efter hyresgästernas önskemål (enligt undersökningen) för att väcka nyfikenhet och intresse.

Lokal vid föreläsningarna var Stockholmshems visningslägenhet. Föreläsare var både interna (från partners och Miljöförvaltningen) och externa, beroende på tema för föreläsningen.

Alla föreläsningar följdes av fråge- och idébytarstund då vi tog del av varandras erfarenheter. Vad kan vi göra för att leva mer klimatsmart där vi bor? Vad behöver vi, vilka möjligheter finns osv.

Föreläsningar hösten 2018

1. Klimatsmart mat – fågel, fisk eller mitternellan?
2. Bli en återvinnare
3. Klimatsmarta tips från annat bostadsområde
4. Hållbara familjen
5. Use, re-use, re-make.

Föreläsningar våren 2019

1. Bli en återvinnare – favorit i repris
2. Tema energi
3. Odling i stort och smått
4. Klimatsmart resande

Föreläsningar hösten 2019

1. Bli en återvinnare – tredje gången
2. Klimatmat
3. Klimatsmartare vardag
4. Hållbar konsumtion

Välkommen hem-kalaset 25/5 2019

För att fira att alla hyresgäster var återflyttade och hälsa dem välkomna hem anordnade Stockholmshem och Miljöförvaltningen ett kalas i parken framför det ena låghuset i Valla torg. Två tält sattes upp där alla industripartners fanns på plats vid varsin station för att svara på frågor och visa upp sina tjänster. Utöver industripartners (Envac, Fortum/Stockholm Exergi, Cykelpoolen, Move About, MOVEBYBiKE, Qlocx) var övriga utställare/stationer Stockholmshem, GrowSmarter, Stadsdelsförvaltningen Enskede-Årsta-Vantör, Klimatsmarta stockholmare och Energi- och klimatrådgivningen.

Miljöborgarrådet Katarina Luhr, Lisa Enarsson, projektledare GrowSmarter, och Stockholmshems styrelseordförande Björn Ljung invigningstalade.

Under kalaset kunde gästerna gå Klimatpromenaden; en aktivitetsbana där man gick runt till alla partners och svarade på frågor eller utförde en aktivitet. Hos Envac fick man t ex testa sina återvinningskunskaper i ett sorteringsrace. Glass, fika och ballongknytare bidrog till feststämningen. Från Årsta Folkets hus kom en instruktör i Linedance och evenemanget avslutades med gemensam Zumbadans.

GrowSmarter-enkät juni 2019

I juni 2019 fick projektet hjälp av tre sommarjobbare för att genomföra en enkät för GrowSmarter. Enkäten handlade bl a om vilka resesätt de boende använder i vardagen och vad de tycker om de smarta lösningarna i området (sopsugssystemet, leveransrummet, cykelpoolen, elbilspoolen och SmartLiving). Industripartners fick ange vilka frågor de ville ha med. Starten på enkäten skedde på Välkommen hem-kalaset. Totalt 79 intervjuer genomfördes via 'dörrknackning' eller utomhus i området. Undersökningen syftade till att utvärdera projektet och därmed lösningarnas framtid i området.

Julmingel 11/12 2019 (avslutningsfest)

Den 11/12 2019 arrangerades ett julmingel för alla hyresgäster i Valla torg med glögg, pepparkakor och lussebullar. Syftet var att arrangera en festlig avslutning för att informera om vad som har gjorts inom GrowSmarter och berätta om de uppsatta målen och om de har nåtts, samt tacka de boende för den period som har varit.

Ett luciatåg med elever från Internationella Engelska Skolan kom och sjöng julsånger, ackompanjerade av sin musiklärare på gitarr. Julpynt, julmusik och tända ljus ramade in tillställningen när hyresgästerna minglade runt och pratade med arrangörer, partners och grannar. Plats för arrangemanget var hyresgästföreningens blivande lokal i Valla torg.

Förutom Stockholmshem fanns också Envac, GrowSmarter och LocalLife på plats. En representant från Hyresgästföreningen Sydost var där och värvade medlemmar och berättade om hyresgästföreningens aktiviteter.

Många hyresgäster kom fram under kvällen och tackade för vårt engagemang i projektet, för att vi fanns på plats och för att de fick en sista möjlighet att få information om GrowSmarter under trevliga former. Det kändes som en värdig och festlig avslutning på projektet och det blev många hjärtliga avsked. Min upplevelse är att vi lämnar efter oss en positiv bild av projektet och berörda parter.

Utmaningar

- **Målgruppens höga ålder och grad av teknikmognad.** Det var en stor utmaning eftersom projektets klimatsmarta tjänster handlade mycket om teknik och appar. Många angav t ex att de inte ens hade en smartphone. Då är appar inte ett bra verktyg.
- **Den negativa starten på GrowSmarter** med en del missnöjda hyresgäster och negativ publicitet. Det här ledde till att en del var negativt inställda till GrowSmarter och Stockholmshem överhuvudtaget och därmed även till Klimatsmarta hyresgäster. Ett exempel på det är att vid varje aktivitet som genomfördes rev någon/några boende på Valla torg 89 ner de informationsanslag som sattes upp. En del missnöjda hyresgäster passade också på att ringa och mejla till projektledaren med negativa synpunkter på Stockholmshem och projektet i stort.

Lärdomar

- Projekt som Klimatsmarta hyresgäster bör pågå under hela byggprojektet så att alla får chansen att ta del av informationen och aktiviteterna från början. Nu hade inte alla chansen att delta på lika många föreläsningar eftersom de var evakuerade. Det hade också kunnat vara en del av dialogarbetet med föreläsningar och aktiviteter ända från början.
- De aktiviteter och tjänster som ska införas bör passa målgruppen. Annars är det svårt att öka intresset för eller användningen av de tjänster man erbjuder, hur bra de än är och hur mycket information och evenemang man än satsar på.

Positiva mervärden med projektet – utöver miljöaspekten

Utöver projektets syfte att öka kunskaper och inspirera till ändrat beteende så är det en mängd mervärden som projektet har medfört.

- Att de boende känner att de är viktiga, att Stockholms hem prioriterar dem och vill att de ska ha det bra.
- Att de boende har fått forum att träffas och ha trevligt tillsammans. Det ökar trivselen och lägger en bra grund för grannsämja.
- Att de som är intresserade av den lokala hyresgästföreningen har fått energi och inspiration till att starta upp arbetet igen.
- Att engagemang föder engagemang. Om vi är engagerade i hyresgästerna blir de engagerade i sitt boende.

Sammantaget är det här varumärkesbyggande (både externt och internt) och bidrar till att stärka Stockholms hems relation till hyresgästerna. Och det i sin tur leder till andra positiva mervärden, som att om man trivs och känner sig sedd så vill man bidra till trivselen och sköta sig. Rent konkret blir man mer motiverad att t ex sköta sin återvinning om man trivs och känner sig väl behandlad.

Möjlighet och förhoppning

Klimatsmarta hyresgäster kan inspirera till att sätta igång liknande projekt, eller ännu hellre få permanenta former för fortsatta aktiviteter. Det skulle behövas ett sådant här projekt eller en sådan här funktion i alla bostadsområden. Att öka kunskaperna om hur man bor och lever hållbart och klimatsmart i vardagen behöver göras i ens boendemiljö; nära, lättillgängligt, personligt och konkret. Det engagerar, inspirerar och aktiverar människor.

Glädjemen och minnen – ett litet urval

- När hyresgäster som aldrig har varit med på någon föreläsning eller något event kommer fram och säger att det är ett bra projekt och att man har gjort ett bra jobb. Det visar att det har ett värde att de boende tar del av informationen om projektet och eventen, även om de inte är med på dem.
- När de som har varit med på en eller flera föreläsningar spontant säger att de kan mycket mer om återvinning och miljöfrågor än innan projektet startade och att de förstår mer varför det är viktigt.
- När det under den sista säsongen av projektet var flera tillfällen på raken då det inte fanns ett enda inkast som det var stopp i eller en enda soppåse på marken. Det hände aldrig i början!
- När de boende berättar att de hjälper andra när de ser att någon har problem med sopsugen och att de hjälps åt med att ge påsar till varandra när de är slut.
- När det går åt mycket tid till att gå runt i området och sätta upp anslag för att det är så många som vill komma fram och prata, där projektledaren kan passa på att marknadsföra kommande evenemang och svara på frågor. Och förmedla en positiv bild av Stockholms hem.

- När parkeringsplatserna för elbilarna är tomma och båda elbilarna är uthyrda.
- När de boende slår följe och håller koll på varandra om vilka som ska komma på föreläsningarna.
- När en av de knepigaste deltagarna i projektets början vägrade ta av sig skorna på föreläsningar men vid den sista föreläsningen säger att han skulle köpa skoskydd som han skulle kunna ha på sig så att det inte blev smutsigt. Och på den sista aktiviteten att han funderade på att köpa nya skor så att han inte skulle förstöra golvet.
- När en av deltagarna på första föreläsningen om energi säger att hon vill ha lampor tända även när hon inte är hemma, och när projektledaren efter den sista föreläsningen går förbi hennes lägenhet och ser att hon inte är hemma men har släckt alla lampor. Det är symboliskt.
- När deltagare på föreläsningarna pratar och frågar så mycket så att tiden inte räcker till och tiden måste förlängas från en och en halv till två timmar. (Och att de knappt vill gå hem efter det).
- När en del är negativt inställda i början av föreläsningen och att det sedan slutar med en trevlig och positiv stämning ändå. Varje gång!

Sammanställt i januari 2020 av Helena Jönsson, projektledare Klimatsmarta hyresgäster